

Lakialoite 130

Esa Lahtela /sd ym.: Lakialoite laiksi työsopimuslain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa esitetään työsopimuslain 28 §:n muuttamista. Lain 28 §:n 2 momentin nojalla on voitu poiketa työntekijän oikeudesta sairausajan palkkaan työehtosopimuksella työntekijän oikeuksia vähentäen. Lain tarkoituksen toteutuminen laajasti koko työmarkkinakentässä edellyttää sitä, että poikkeaminen työehtosopimuksella työntekijän oikeuksia heikentäen esitetään. Hallituksen esitys järjestäytymättömien työnantajien oikeudesta soveltaa työehtosopimusten sairausajan palkanmaksusta annettuja säännöksiä myös silloin, kun ne ovat lain tasoa alemmat, lisää tarvetta muuttaa työsopimuslain 28 §:n 2 momenttia.

Niin sanotut epätyypilliset työsuhteet ovat viime vuosina lisääntyneet merkittävästi. Uusia työsuhteita alkaa vuosittain noin 800 000—900 000. Tilapäisten työsuhteiden osuus näistä on ollut viime vuosina noin kaksi kolmasosaa. Epätyypilliset työsuhteet ovat yleisempiä nuorten kuin ikääntyvien palkansaajien kohdalla. Muun muassa näistä syistä hallitus antoi 1997 eduskunnalle esityksen, jossa lyhytaikaisissa työsuhteissa työskentelevien sairausajan turvaa parannettiin. Hallitus katsoi olevan aiheellista pyrkiä korjaamaan niitä epäkohtia, joita erityisesti lyhyiden ja satunnaisten työsuhteiden suojaan liittyy pysyvään koko-aikatyöhön verrattuna.

Oikeus sairausajan palkkaan ulotettiin rajoitetusti myös alle kuukauden kestäneisiin työsuhteisiin. Esitys oli osa hallitusohjelman mukaista epätyypillisen työn turvan parantamiseen tähtäävää kokonaisuutta, johon liittyvät palkkatodistuksen antamisvelvollisuutta koskenut työsopimuslain (320/1970) muutos vuodelta 1996 sekä työsopimuslain 2 §:n 2 momentin toistuvien määräaikaisten työsopimusten tekemistä koskenut muutos tammikuulta 1997, työturvallisuuslain (299/1958) vuokratyöntekijöiden työturvallisuuden parantamista koskenut muutos samoin tammikuulta 1997 ja opintovapaalain (273/1979) muutos niin ikään tammikuulta 1997, jolla muu-

toksella opintovapaa-oikeus ulotettiin rajoitetusti myös lyhyisiin työsuhteisiin.

Työsopimuslain 28 §:n mukaan, jos työntekijä työsuhteen jatkuttua kuukauden on estynyt teke-
mästä työtään sairauden tai tapaturman vuoksi, jota hän ei ole aiheuttanut tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella, hänellä on työsuhteen jatkussa oikeus saada palkkansa sanotun esteen kestämisajana enintään sen alkamispäivää seuranneen seitsemännen arkipäivän loppuun saakka. Milloin työsuhde edellä tarkoitetun esteen alkaessa on kestänyt kuukautta lyhyemmän ajan, työntekijällä on vastaavasti oikeus saada esteen aikana 50 prosenttia palkastaan. Jos työntekijälle sairausvakuutuslain (364/1963) mukaan kuuluva oikeus päivärahaan alkaa aikaisemmin, lyhenee vastaavasti aika, jolta palkkaa on maksettava. Työntekijän oikeutta sairausajan palkkaan voidaan rajoittaa vain työehtosopimuksella. Työehtosopimuksen määräystä saa sopimukseen sidottu työnantaja soveltaa niihinkin työntekijöihin, jotka eivät ole työehtosopimukseen sidottuja, mutta joiden työsuhteissa muutoin noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä.

Sairausajan palkanmaksuvelvollisuutta on säännelty laajalti työehtosopimuksin. Työehtosopimuksilla on pääsääntöisesti laajennettu työntekijöiden oikeutta sairausajan palkkaan siten, että monilla aloilla sairausajan palkkaa maksetaan usean kuukaudenkin ajalta. Joidenkin alojen työehtosopimusten mukaan sairausajan palkkaa maksetaan vasta toisen sellaisen sairauspäivän alusta lukien, joka työssä oltaessa olisi ollut työntekijän työpäivä.

Työsopimuslain 17 §:n 1 momentin nojalla työnantaja, joka ei ole asianomaisen alan yleissitovaan työehtosopimukseen osallinen tai muutoin sidottu, on velvollinen noudattamaan tällaisen työehtosopimuksen palkkaehtoja ja muita ehtoja. Näin ollen työnantaja on tällöin velvollinen noudattamaan yleissitovan työehtosopimuksen sairausajan palkanmaksua koskevia

määräyksiä, joiden nojalla työntekijän oikeus sairausajan palkkaan on laissa säädettyä pidempi, olematta kuitenkaan oikeutettu poikkeamaan työehtosopimukseen sidottujen työnantajien tavoin työsopimuslain 28 §:n 1 momentissa säädetystä vähimmäistasosta.

Hallitus perusteli tehtyä muutosta sairausajan palkan maksuvelvollisuuteen sillä, että näin turvataan epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien oikeuksia. Koska tavoite on laajasti se, että saatetaan epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevät sairausajan palkan osalta lain sateenvarjon alle, on syytä ottaa harkintaan se, että mahdollisuus poiketa sairausajan palkan maksuvelvollisuudesta heikompaan suuntaan työehtoso-

pimuksella poistettaisiin. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen (HE 253/1998 vp), jonka perusteella myös ne työnantajat, jotka eivät ole sidottuja tai muuten osallisia työehtosopimukseen, voisivat soveltaa yleissitovassa työehtosopimuksessa olevia työläinsäädännön heikennyksiä. Tämä vie pohjaa siltä tavoitteelta, joka hallituksella on ollut työsopimuslain 28 §:n uudistamisessa. Siksi on syytä estää mahdollisuus poiketa lain tasosta alaspäin sairausajan palkan maksuvelvollisuuden osalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työsopimuslain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1970 annetun työsopimuslain (320/1970) 28 §:n 2 momentti seuraavasti:

28 §

Sairausajan palkka

Työntekijälle 1 momentista johtuvaa oikeutta voidaan ainoastaan laajentaa työehtosopimuksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1998

Esa Lahtela /sd
Mikko Kuoppa /va-r
Jorma Kukkonen /sd

Klaus Hellberg /sd
Helena Vartiainen /sd
Sinikka Hurskainen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Erkki Partanen /sd
Heikki Rinne /sd
Raimo Holopainen /sd